

Handläggare: Ann Sundin
Avdelning Egendom
Tel: 508 261 63
ann.sundin@fsk.stockholm.se

2005-10-18

Dnr FS2005/909/668

Till
Fastighets- och saluhallsnämnden

Stadens engagemang vid utbyggnad av Nynäsvägen (Väg 73)

FÖRSLAG TILL BESLUT

1. Fastighets- och saluhallsnämnden beslutar godkänna kontorets redovisning rörande stadens engagemang vid utbyggnad av Nynäsvägen (Väg 73).

Sten Wetterblad

Åke Wahlqvist

SAMMANFATTNING

Utbyggnad av den sista etappen av Nynäsvägen (Väg 73) mellan Älgviken och Fors har nyligen påbörjats. Planerad byggtid är ca 3 år. Den 25 km långa vägsträckan har länge varit en av de mest olycksdrabbade i landet. En arbetsplan med tillhörande MKB har nu upprättats och vunnit laga kraft. Den nya vägen följer till stor del nuvarande Väg 73, förutom väster om bebyggelsen vid Landfjärden, där den får ny sträckning.

Den nya vägen, som kommer att få motorvägsstandard, ligger i stor utsträckning på stadens mark och påverkar därmed befintliga arrende- och hyresupplåtelser, det rörliga friluftslivet mm. Marken utgörs i huvudsak av jord- och skogsbruksmark och är rik på natur-, kultur- och friluftsvärden. Mellan kontoret och Vägverket pågår sedan 2004 diskussioner om Nynäsvägens barriäreffekt på stadens marker och därmed sammanhängande inträngs- och ersättningsfrågor. Förhandlingarna kommer att intensifieras när nu vägrätt inträtt och oberoende värderingar slutförts. Kontoret vill med detta utlåtande informera nämnden om utbyggnaden och dess konsekvenser för staden.

UTLÅTANDE

Inledning/bakgrund

Utbyggnad av den sista etappen av Nynäsvägen (Väg 73) mellan Älgviken strax norr om Nynäshamn och Fors söder om Västerhaninge har nyligen påbörjats. Utbyggnaden har diskuterats och utretts under en lång följd av år. Den ca 25 km långa vägsträckan har länge varit en av de mest olycksdrabbade i landet. Det har därför varit mycket angeläget att åstadkomma en förbättring.

De aktuella utredningarna och samråden liksom vägens blivande sträckning mm redovisas i det följande. En översiktskarta bilägges, bilaga 1.

Vägutbyggnaden, som beräknas pågå under 3 år och kosta ca 1 miljard kr, berör i betydande omfattning stadens mark. Kontoret vill med detta utlåtande informera nämnden om utbyggnaden och dess konsekvenser för staden.

Stadens mark i området

Inom det område som berörs av utbyggnaden äger staden ett 30-tal stora fastigheter med en sammanlagd areal av ca 1700 ha. Marken utgörs i huvudsak av jord- och skogsbruksmark och är rik på natur-, kultur- och friluftsvärden – flera av de områden som omger vägen har klassats som bevarandehavens områden både för natur- och kulturmiljö. Här finns stora orörda naturområden som är lätt tillgängliga för det rörliga friluftslivet och flera, ur miljösynpunkt viktiga vattendrag, såsom den meandrande Muskån, Viltvattnet och Träskbäcken.

Skogen sköts av Skogssällskapet enligt särskilt avtal. Delar av skogsmarken är samtidigt upplåten med jakträtt. Jordbruksmarken är utarrenderad till ca 15 arrendatorer som åker- eller betesmark. Fem bostadsbyggnader med och utan hyresgäster och av varierande storlek och standard berörs direkt av vägutbyggnaden. Dessutom finns inom vägområdet tidigare erhållna byggrätter för rivna/nedbrunna bostadshus samt ett antal förväntade nya byggrätter.

Utbyggnadens påverkan på stadens mark redovisas och kommenteras här nedan under rubriken "Inverkan på och åtgärder inom stadens mark".

Vägprojektet

1. Allmänt

Nynäsvägen (Väg 73) har en viktig funktion både som regionalt stråk mellan Stockholm och Nynäshamn och som interregional förbindelse för trafiken mellan Stockholm och Gotland. Den är också en viktig länk mellan Sverige och övriga Östersjöstater genom förbindelsen med Nynäshamn.

Trafiken på Nynäsvägen ökar ständigt. Stora delar av sträckan mellan Nynäshamn och Stockholm har tidigare byggts ut till motorvägsstandard. Endast den ca 25 km långa sträckan mellan Älgviken strax norr om Nynäshamn och Fors söder om Västerhaninge är fortfarande en tvåfältig väg. Vägen är smal med många utfarter och korsningar och är en av de mest olycksdrabbade vägarna i landet.

2. Utredningar mm

Utredningarna för hur sträckan mellan Älgviken och Fors skall göras trafiksäkrare har varit många och pågått i ett stort antal år. En stötesten har varit hur vägen skall kunna byggas om vid Landfjärden. Vägverket har studerat möjligheten att låta vägen även fortsättningsvis gå genom samhället. Dessutom har en rad alternativa sträckningar runt samhället studerats. Sedan den nya miljöbalken trätt i kraft har planeringsprocessen gjorts om från början enligt aktuell lagstiftning. Vägverket har i en förstudie redovisat vägteknisk standard samt vilka vägkorridorer som kan bli aktuella. Översiktliga värderingar av olika miljöintrång har legat till grund för studiens slutsatser. Enligt länsstyrelsen kan vägprojektet antas medföra betydande miljöpåverkan.

3. Vägens sträckning, standard mm

Den nya Nynäsvägen följer till stor del nuvarande Väg 73, förutom väster om bebyggelsen vid Landfjärden, där den får ny sträckning. Vägens längd mellan Älgviken och Fors blir ca 25 km. Till en tredjedel ligger vägen i Haninge kommun och till två tredjedelar i Nynäshamns kommun. Vägen får fyra körfält, mitträcken, viltstängsel, viltpassager för storvilt och småvilt, bullerskydd, dagvattendammar mm. Sex trafikplatser är planerade längs sträckan liksom tre högbroar. Gamla Väg 73 kommer att byggas om för lokal trafik, bussar, gående och cyklister.

Sträckningen har valts så att inverkan på natur-, kultur- och boendemiljön minimeras. Eftersom hela området består av känslig natur- och kulturmiljö kommer vägen så mycket som möjligt att anpassas till landskapet. Förutsättningar finns för en god anpassning till landskapet. Regeringen har tillåtlighetsprövat Vägverkets vägutredning enligt miljöbalken och godkänt den föreslagna sträckningen.

Som tidigare nämnts kommer den nya vägen i stor utsträckning att byggas på stadens mark.

4. Arbetsplan mm

Vägverket har upprättat en arbetsplan med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning (MKB), som innehåller en samlad bedömning av identifierade effekter på människors hälsa och miljö. I arbetsplanen redovisas även den mark som behövs för enskilda vägar och etableringsområden mm under byggtiden. Många informations- och samrådsmöten har hållits under planeringstiden med berörda fastighetsägare, kommuner, länsstyrelsen, organisationer och lokalbefolkning.

Arbetsplanen har fastställts och vunnit laga kraft den 1 september 2005. Med stöd av arbetsplanen startade vägbygget den 20 september 2005 i samband med ett officiellt arrangerat första spadtag. Planerad byggtid är ca 3 år.

Inverkan på och åtgärder inom stadens mark

1. Allmänt

Fastställd och lagakraftvunnen arbetsplan ger upphov till vägrätt. Vägverket eller dess entreprenörer har då möjlighet att ta den mark som anges i arbetsplanen i anspråk utan att ersättningsfrågorna är slutligt avgjorda. Vägverket påbörjar vanligtvis värderings- och ersättningsförhandlingar strax innan eller i anslutning till byggstart.

S

Kontoret har under de senaste åren inbjudits till samtliga informations- och samrådsmöten som Vägverket anordnat med berörda fastighetsägare, kommuner, länsstyrelsen, organisationer och lokalbefolkning m fl. Kontoret har även sedan början av 2004 haft regelbundna interna möten med representanter för Vägverket. I samband därmed har konsekvenserna av den barriäreffekt som nya Nynäsvägen kommer att ha på stadens marker ingående diskuterats liksom inträngs- och ersättningsfrågorna längs hela vägsträckningen.

2. Värderingsfrågor

Under våren 2005 har oberoende värderingar genomförts för intrånget på stadens skogs- och jordbruksmarker (totalt ca 104 ha) och för de fem bostadsbyggnader av varierande storlek och standard som direkt berörs av vägutbyggnaden. Dessutom har värdering genomförts av tidigare erhållna byggrätter för rivna/nedbrunna bostadshus samt av ett antal förväntade nya byggrätter.

3. Skogs- och jordbruksmarken

Erhållna värden för skogs- och jordbruksmark utgör rena bruksvärden utan hänsyn tagen till den försämrade arronderingen som vägens nya dragning medför för såväl skog som jordbruk och jakt. En del av den återstående skogs- och jordbruksmarken kan komma att bli så sönderskuren och svåråtkomlig att den inte längre är brukbar. En annan fråga är hur viltets vandringar och reproduktion påverkas av vägbarriären.

Berörda jordbruks- och jaktarrenden kommer att sägas upp inom aktuellt vägområde.

4. Övriga upplåtelse

Fyra av de fem berörda bostadsbyggnaderna (torpen) måste rivas i samband med vägens framdragande. Hyresgästerna har sagts upp för avflyttning. Det femte torpet kan ligga kvar, men den elöverkänsliga hyresgästen måste evakueras. Vägverket har bett staden om hjälp att hitta ett ersättningsboende. Förhandlingar pågår med hyresgästen.

5. Framtida nybyggnadsmöjligheter

Den nya vägdragningen medför för stadens del nya möjligheter till framtida exploatering, exempelvis inom samhället Landfjärden, där genomfartstrafiken ersätts av lokaltrafik.

Kontorets avslutande kommentarer

Kontorets förhandlingar med Vägverket kommer att intensifieras när nu vägrätt inträtt och oberoende värderingar slutförts. Kontoret vill med detta utlåtande lämna en första redovisning om utbyggnaden av Nynäsvägen (Väg 73) och dess konsekvenser för staden och förslår att fastighets- och saluhallsnämnden beslutar godkänna denna redovisning.

SLUT